

NAŘÍZENÍ KOMISE (ES) č 92/2005

ze dne 19. ledna 2005,

kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1774/2002, pokud jde o způsoby zneškodňování či využití vedlejších produktů živočišného původu, a mění příloha VI uvedeného nařízení, pokud jde o přeměnu na bioplyn a zpracování tavených/škvařených tuků

(Text s významem pro EHP)

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ,

také vhodné stanovit podmínky pro používání těchto procesů.

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1774/2002 ze dne 3. října 2002 o hygienických pravidlech pro vedlejší produkty živočišného původu, které nejsou určeny pro lidskou spotřebu⁽¹⁾, a zejména na čl. 4 odst. 2 písm. e), čl. 5 odst. 2 písm. g), čl. 6 odst. 2 písm. i) a čl. 32 odst. 1 uvedeného nařízení,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Nařízení (ES) č. 1774/2002 stanoví pravidla pro způsoby zneškodňování a využití vedlejších produktů živočišného původu. Nařízení rovněž stanoví možnost dalších způsobů zneškodňování a využití vedlejších produktů živočišného původu, které musí být schváleny po konzultaci s příslušným vědeckým výborem.
- (2) Vědecký řídicí výbor (VŘV) vydal dne 10. a 11. dubna 2003 stanovisko k šesti alternativním zpracovatelským metodám bezpečného ošetřování vedlejších produktů živočišného původu a jejich zneškodňování. Podle tohoto stanoviska je pět procesů považováno za určitých podmínek za bezpečné pro zneškodňování a/nebo využití materiálů kategorie 2 a 3.
- (3) VŘV vydal dne 10. a 11. dubna 2003 konečné stanovisko a zprávu týkající se ošetřování živočišného odpadu za použití alkalické hydrolyzy za vysokého tlaku a teploty, které obsahují pokyny týkající se možností použití alkalické hydrolyzy a jejích rizik při zneškodňování materiálů kategorie 1, 2 a 3.
- (4) Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EÚBP) vydal dne 26. a 27. listopadu 2003 stanovisko k procesu výroby bioplynu hydrolyzou za vysokého tlaku („high pressure hydrolysis biogas“, HPHB), které obsahuje pokyny týkající se možností použití tohoto procesu a jeho rizik při zneškodňování materiálu kategorie 1.
- (5) Vedle zpracovatelských metod podle nařízení (ES) č. 1774/2002 tedy může být podle stanovisek VŘV jako alternativní způsob zneškodňování a využití vedlejších produktů živočišného původu schváleno pět procesů. Je

- (6) Komise požádala některé žadatele o schválení procesů, aby předložili další informace o bezpečnosti jejich procesů při ošetřování a zneškodňování materiálu kategorie 1. Tyto informace budou v příhodné době předány ke zhodnocení Evropskému úřadu pro bezpečnost potravin.
- (7) Do doby, než bude toto hodnocení k dispozici, a vzhledem ke stávajícím stanoviskům VŘV, podle nichž je lůž z hlediska TSE bezpečný, zejména pokud je podroben vaření pod tlakem a filtraci za účelem odstranění nerozpustných nečistot, je vhodné jeden z procesů, kterým se živočišný tuk zpracovává na bionaftu, schválit rovněž pro účely ošetřování a zneškodňování – za přísných podmínek – většiny materiálu kategorie 1, s výjimkou nejrizikovějšího. V takovémto případě by mělo být jasné stanoveno, že ošetřování a zneškodňování může zahrnovat získávání bioenergie.
- (8) Schválením a provozováním takovýchto alternativních způsobů by neměly být dotčeny ostatní platné právní předpisy EU, zejména právní předpisy z oblasti životního prostředí, a provozní podmínky stanovené tímto nařízením by proto měly být, připadá-li to v úvahu, provedeny podle čl. 6 odst. 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/76/ES ze dne 4. prosince 2000 o spalování odpadů⁽²⁾.
- (9) U procesů schválených k ošetřování vedlejších produktů živočišného původu kategorie 1 a jakožto kontrolní opatření doplňující pravidelné kontroly parametrů zpracování by měla být příslušným orgánům prokázána účinnost procesu a jeho bezpečnost s ohledem na zdraví zvířat a lidí, a to v rámci testů v poloprovozním zařízení během prvních dvou let po provedení procesu v každém příslušném členském státě.
- (10) V důsledku schválení přeměny vedlejších produktů živočišného původu kategorie 1 je vhodné pozměnit kapitoly II a III přílohy VI nařízení (ES) č. 1774/2002.
- (11) Opatření tohoto nařízení jsou v souladu se stanoviskem Stálého výboru pro potravinový řetězec a zdraví zvířat,

⁽¹⁾ Úř. věst. L 273, 10.10.2002, s. 1. Nařízení naposledy pozměněné nařízením Komise (ES) č. 668/2004 (Úř. věst. L 112, 19.4.2004, s. 1).

⁽²⁾ Úř. věst. L 332, 28.12.2000, s. 91.

PŘIJALA TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

Ošetřování a zneškodňování materiálu kategorie 1

1. Procesy alkalické hydrolýzy podle přílohy I a výroby bioplynu hydrolýzou za vysokého tlaku podle přílohy III jsou schváleny a mohou být příslušným orgánem povoleny pro účely ošetřování a zneškodňování materiálu kategorie 1.

2. Proces výroby bionafty podle přílohy IV je schválen a může být příslušným orgánem povolen pro účely ošetřování a zneškodňování materiálu kategorie 1, ovšem s výjimkou materiálu podle čl. 4 odst. 1 písm. a) bodů i) a ii) nařízení (ES) č. 1774/2002.

Materiál získaný ze zvířat podle čl. 4 odst. 1 písm. a) bodu ii) však může být pro účely tohoto procesu použit za předpokladu, že:

- a) zvířata byla v době usmrčení mladší 24 měsíců nebo
- b) zvířata byla podrobena laboratornímu testování přítomnosti TSE podle nařízení (ES) č. 999/2001⁽¹⁾ a že byl výsledek testu negativní.

Příslušný orgán může tento proces povolit rovněž pro účely ošetřování a zneškodňování jakéhokoli zpracovaného živočišného tuku kategorie 1.

Článek 2

Ošetřování a využití nebo zneškodňování materiálů kategorie 2 či 3

Proces alkalické hydrolýzy, hydrolýzy za vysokého tlaku a teploty, výroby bioplynu hydrolýzou za vysokého tlaku, výroby bionafty a zplyňování podle Brookese, které jsou v tomto pořadí definovány v přílohách I až V, jsou schváleny a mohou být příslušným orgánem povoleny pro účely ošetřování a využití nebo zneškodňování materiálů kategorie 2 či 3.

Článek 3

Podmínky pro provádění procesů definovaných v přílohách I až V

Příslušný orgán schválí zařízení používající některý z procesů podle příloh I až V poté, co daný proces povolil, pokud zařízení

splňuje technické specifikace a parametry v příslušné příloze a podmínky stanovené v nařízení (ES) č. 1774/2002, ovšem s výjimkou technických specifikací a parametrů stanovených v uvedeném nařízení pro účely jiných procesů. Za tímto účelem prokáže osoba odpovědná za zařízení příslušnému orgánu skutečnost, že jsou veškeré technické specifikace a parametry podle příslušné přílohy splněny.

Článek 4

Označování a další zneškodňování nebo využití výsledných materiálů

1. Výsledné materiály musí být trvale označeny, pokud to bude technicky možné, zápachem, a to podle kapitoly I bodu 8 přílohy VI nařízení (ES) č. 1774/2002.

Pokud jsou však zpracovávány vedlejší produkty výhradně materiálem kategorie 3 a pokud výsledné materiály nejsou určeny ke zneškodnění jako odpad, není žádné takovéto označení vyžadováno.

2. Materiály získané ošetřením materiálu kategorie 1 se zneškodní jako odpad:

- a) spálením či spoluspálením podle ustanovení směrnice 2000/76/ES o spalování odpadů;
- b) zahrabáním na skládce schválené podle směrnice Rady 1999/31/ES o skládkách odpadů nebo⁽²⁾
- c) další přeměnou v zařízení na výrobu bioplynu a zneškodněním zbytků rozkladu podle písmene a) či b).

3. Materiály získané ošetřením materiálů kategorie 2 či 3 se:

- a) zneškodní jako odpad podle odstavce 2;
- b) dále zpracují na tukové deriváty k využití podle čl. 5 odst. 2 písm. b) bodu ii) nařízení (ES) č. 1774/2002, a to bez předchozího použití zpracovatelských metod 1 až 5, nebo
- c) využijí, přemění či zneškodní přímo podle čl. 5 odst. 2 písm. c) bodů i), ii) a iii) nařízení (ES) č. 1774/2002, a to bez předchozího použití zpracovatelské metody 1.

4. Veškerý výsledný odpad jako například kal, obsah filtru, popel a zbytky rozkladu, pocházející z výrobního procesu, se zneškodní podle odst. 2 bodu a) či b).

⁽¹⁾ Úř. věst. L 147, 31.5.2001, s. 1.

⁽²⁾ Úř. věst. L 182, 16.7.1999, s. 1.

Článek 5

Dodatečný dohled při prvotním provádění

1. Následující ustanovení se použijí po dobu prvních dvou let provádění níže uvedených procesů ošetřování vedlejších produktů živočišného původu podle článku 4 nařízení (ES) č. 1774/2002 v každém členském státě:

- a) alkalická hydrolyza podle přílohy I;
- b) výroba bioplynu hydrolyzou za vysokého tlaku podle přílohy III a
- c) výroba bionafty podle přílohy IV.

2. Uživatel nebo dodavatel procesu určí v každém členském státě poloprovozní zařízení, v němž se nejméně jednou ročně provedou testy za účelem potvrzení účinnosti procesu s ohledem na zdraví zvířat a lidí.

3. Příslušný orgán zajistí, aby:

- a) se na materiály získané z fází ošetřování, jakými jsou například kapalné či pevné zbytky, a plyn vzniklý při procesu použily v poloprovozním zařízení vhodné testy a
- b) úřední kontrola poloprovozního zařízení zahrnovala inspekci daného zařízení a ověření používaných parametrů a podmínek zpracování, která se provádí každý měsíc.

Na konci každého z uvedených dvou roků podá příslušný orgán Komisi zprávu o výsledcích dohledu a o případných praktických provozních problémech, které byly zaznamenány.

Článek 6

Změna přílohy VI nařízení (ES) č. 1774/2002

Kapitoly II a III přílohy VI nařízení (ES) č. 1774/2002 se mění takto:

1. V kapitole II oddílu B se na konci bodu 4 doplňuje věta, která zní:

„Výsledné materiály získané zpracováním materiálu kategorie 1 však mohou být přeměněny v zařízení na výrobu bioplynu, pokud byl uvedený materiál zpracován alternativní metodou schválenou podle čl. 4 odst. 2 písm. e) a, jestliže není stanoveno jinak, pokud je výroba bioplynu součástí dané alternativní metody a výsledný materiál je zneškodněn v souladu s podmínkami stanovenými pro příslušnou alternativní metodu.“

2. V kapitole III se doplňuje věta, která zní:

„K dalšímu zpracování živočišných tuků pocházejících z materiálu kategorie 1 však mohou být použity i další procesy, ovšem pouze za předpokladu, že jsou tyto procesy schváleny jako alternativní metoda podle čl. 4 odst. 2 písm. e).“

Článek 7

Vstup v platnost a použitelnost

Toto nařízení vstupuje v platnost třetím dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Použije se nejpozději ode dne 1. ledna 2005.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne 19. ledna 2005.

Za Komisi

Markos KYPRIANOU

člen Komise

PŘÍLOHA I

PROCES ALKALICKÉ HYDROLÝZY

1. Alkalickou hydrolýzou se rozumí ošetření vedlejších produktů živočišného původu za těchto podmínek:

- a) použije se roztok hydroxidu sodného (NaOH) nebo hydroxidu draselného (KOH) (nebo jejich kombinace), a to v množství zajišťujícím přibližnou molární ekvivalenci vzhledem k hmotnosti, typu a složení vedlejších produktů živočišného původu, které mají být podrobeny digesti.

Pokud mají vedlejší produkty živočišného původu vysoký obsah tuku, který neutralizuje zásadu, přizpůsobí se přidávaná zásada skutečnému obsahu tuku v materiálu;

- b) vedlejší produkty živočišného původu a směs se zásadou se zahřívají na teplotu v jádře nejméně 150 °C při tlaku (absolutním) nejméně 4 bary po dobu nejméně:

i) tří hodin bez přerušení,

- ii) šesti hodin bez přerušení v případě ošetření vedlejších produktů živočišného původu podle čl. 4 odst. 1 písm. a) bodů i) a ii) nařízení (ES) č. 1774/2002. Materiál získaný ze zvířat podle čl. 4 odst. 1 písm. a) bodu ii) však může být zpracován podle bodu 1 písm. b) podbodu i) za předpokladu, že:

— zvířata byla v době usmrcení mladší 24 měsíců nebo

— zvířata byla podrobena laboratornímu testování přítomnosti TSE podle nařízení (ES) č. 999/2001 a výsledek testu byl negativní, nebo

- iii) jedné hodiny bez přerušení v případě vedlejších produktů živočišného původu tvořených výlučně rybím či drůbežím materiálem;

- c) proces je realizován v dávce a materiál v nádobě je nepřetržitě míchán a

- d) vedlejší produkty živočišného původu se ošetří takovým způsobem, aby byly požadavky na čas, teplotu a tlak splněny současně.

2. Vedlejší produkty živočišného původu se vloží do nádoby z legované oceli. Odměřené množství zásady se přidá v tuhém stavu nebo v podobě roztoku podle bodu 1 písm. a). Nádoba se uzavře a její obsah se zahřeje podle bodu 1 písm. b). Fyzikální energie vzniklá nepřetržitým čerpáním kapalný materiál v nádobě průběžně promíchává, čímž napomáhá procesu digestce, na jehož konci jsou tkáně rozpuštěny a kosti a zuby změkčeny.

3. Po výše uvedeném ošetření mohou být výsledné materiály přeměněny v zařízení na výrobu bioplynu, pokud:

- a) se přeměna, jejímž předmětem je materiál podle čl. 4 odst. 1 písm. a) a b) nařízení (ES) č. 1774/2002 a produkty z něho získané, v zařízení na výrobu bioplynu uskuteční na stejném místě a v uzavřeném systému jako proces popsaný v bodech 1 a 2 výše;

- b) disponuje vhodným systémem na čištění plynů, který brání kontaminaci bioplynu zbytky bílkovin;

- c) pokud se bioplyn rychle spálí při teplotě nejméně 900 °C, a poté prudce zchladí.

PŘÍLOHA II

PROCES HYDROLÝZY ZA VYSOKÉHO TLAKU A TEPLOTY

1. Procesem hydrolýzy za vysokého tlaku a teploty se rozumí ošetření vedlejších produktů živočišného původu za těchto podmínek:
 - a) vedlejší produkty živočišného původu se zahřívají na teplotu v jádře nejméně 180 °C po dobu nejméně 40 minut bez přerušení při tlaku (absolutním) nejméně 12 barů, přičemž k zahřívání dochází nepřímým působením páry na biolytický reaktor;
 - b) proces je realizován v dávce a materiál v nádobě je nepřetržitě míchán a
 - c) vedlejší produkty živočišného původu se ošetří takovým způsobem, aby byly požadavky na čas, teplotu a tlak splněny současně.
2. Základem této technologie je vysokotlaký, vysokoteplotní parní reaktor. Za tohoto zvýšeného tlaku a zvýšených teplot dochází k hydrolýze, při níž se dlouhé řetězce molekul organického materiálu štěpí na menší fragmenty.

Vedlejší produkty živočišného původu, včetně celých těl uhynulých zvířat, se vloží do nádoby („biolytického reaktoru“). Nádoba se uzavře a její obsah se zahřeje podle bodu 1 písm. a). V dehydratačním cyklu je vodní pára kondenzována a může se použít pro jiné účely nebo může být odstraněna. Každý cyklus trvá u jednoho reaktoru přibližně 4 hodiny.

PŘÍLOHA III

PROCES VÝROBY BIOPLYNU HYDROLÝZOU ZA VYSOKÉHO TLAKU

1. Procesem výroby bioplynu hydrolýzou za vysokého tlaku se rozumí ošetření vedlejších produktů živočišného původu za těchto podmínek:
 - a) vedlejší produkty živočišného původu se nejdříve zpracují za použití zpracovatelské metody 1 ve zpracovatelském zařízení schváleném podle nařízení (ES) č. 1774/2002;
 - b) po provedení výše uvedeného procesu se materiály zbavené tuku ošetřují po dobu nejméně 20 minut při teplotě nejméně 220 °C a při tlaku (absolutním) nejméně 25 barů, přičemž k zahřívání dochází ve dvou stupních – nejprve přímým vstřikováním páry, a poté nepřímo v koaxiálním výměníku tepla;
 - c) proces je realizován v dávkovém nebo kontinuálním systému a materiál je nepřetržitě míchán;
 - d) vedlejší produkty živočišného původu se ošetří takovým způsobem, aby byly požadavky na čas, teplotu a tlak splněny současně a
 - e) výsledný materiál se poté smísí s vodou a podrobí anaerobní fermentaci (přeměně na bioplyn) v reaktoru na výrobu bioplynu.
2. V případě ošetřování vedlejších produktů živočišného původu kategorie 1:
 - a) se celý proces uskuteční na stejném místě a v uzavřeném systému;
 - b) se bioplyn získaný tímto procesem v témže zařízení rychle spálí při teplotě nejméně 900 °C, a poté prudce zchladí, přičemž je k dispozici vhodný systém na čištění plynů, který brání tomu, aby byl bioplyn nebo plyny získané jeho hořením kontaminovány zbytky bílkovin.
3. Proces je navržen ke zpracovávání materiálu z běžné kafilérie používající zpracovatelskou metodu 1. Tento materiál se ošetří podle bodu 1 písm. b), poté se smísí s vodou a podrobí fermentaci, jejímž působením vzniká bioplyn.

PŘÍLOHA IV

PROCES VÝROBY BIONAFTY

1. Procesem výroby bionafty se rozumí ošetření tukového podílu vedlejších produktů živočišného původu (živočišného tuku) za těchto podmínek:
 - a) tukový podíl vedlejších produktů živočišného původu se nejdříve zpracuje za použití:
 - i) zpracovatelské metody 1 podle kapitoly III přílohy V nařízení (ES) č. 1774/2002 v případě materiálů kategorie 1 či 2 a
 - ii) kterékoliv ze zpracovatelských metod 1 až 5 či 7 nebo, v případě materiálu získaného z ryb, metody 6 podle kapitoly III přílohy V nařízení (ES) č. 1774/2002 v případě materiálů kategorie 3;
 - b) zpracovaný tuk se oddělí od bílkoviny a nerozpustné nečistoty se odstraní tak, aby jejich podíl nepřevyšoval 0,15 % hmotnostních, a poté se zpracovaný tuk podrobí esterifikaci a transesterifikaci. U zpracovaného tuku kategorie 3 však není esterifikace vyžadována. Pro účely esterifikace se hodnota pH sníží přidáním kyseliny sírové (H_2SO_4 ; 1,2–2 molární) nebo ekvivalentní kyseliny na méně než 1 a směs se 2 hodiny za intenzivního míchání zahřívá na 72 °C. Transesterifikace se provádí zvýšením hodnoty pH přibližně na 14 pomocí 15 % hydroxidu draselného (KOH; 1–3 molární) nebo ekvivalentní zásady při teplotě 35 °C až 50 °C nejméně po dobu 15 až 30 minut. Transesterifikace se za výše uvedených podmínek provede dvakrát za použití nového roztoku zásady. Poté se produkty rafinují, mimo jiné za použití vakuové destilace při 150 °C, a výsledkem je bionafta;
 - c) v případě bionafty získané ošetřením materiálu kategorie 1 musí být k dispozici vhodný systém na čištění plynů, který brání emisi případných nespálených zbytků bílkovin při spalování bionafty.
2. Živočišný tuk se zpracovává k výrobě bionafty tvořené methylestery mastných kyselin. Za tímto účelem se provádí esterifikace a/nebo transesterifikace tuku. Následnou rafinací produktů, zahrnující mimo jiné vakuovou destilaci, se získá bionafta, která se používá jako palivo pro spalování.

PŘÍLOHA V

PROCES ZPLYŇOVÁNÍ PODLE BROOKESE

1. Procesem zplyňování podle Brookese se rozumí ošetření vedlejších produktů živočišného původu za těchto podmínek:
 - a) dospalovací komora se vyhřeje za použití zemního plynu;
 - b) vedlejší produkty živočišného původu se vloží do primární komory zplyňovače a dveře se uzavřou. Primární komora není vybavena hořáky a je vyhřívána přenosem tepla vedením od dospalovacího hořáku umístěného pod primární komorou. Do primární komory se pro zvýšení účinnosti procesu vpouští vzduch, avšak pouze třemi vstupními ventily umístěnými na hlavních dveřích;
 - c) vedlejší produkty živočišného původu se zplyněním přemění na komplexní uhlovodíky a výsledné plyny jsou z primární komory vedeny úzkým otvorem v horní části zadní stěny do směšovací a štěpné zóny, kde jsou štěpeny na své základní složky. Nakonec jsou plyny vedeny do dospalovací komory, kde jsou za přebytku vzduchu spáleny v plameni hořáku na zemní plyn;
 - d) každá provozní jednotka má jako pojistku pro případ selhání hořáku nebo ventilátoru dva hořáky a dva ventilátory přivádějící vzduch pro dospálení. Sekundární komora je navržena tak, aby za všech podmínek spalování zajišťovala minimální dobu zdržení 2 sekundy při teplotě nejméně 950 °C;
 - e) při výstupu ze sekundární komory procházejí spaliny regulátorem tahu umístěným v dolní části komína, který je zchladí a zředí venkovním vzduchem, přičemž v primární i sekundární komoře udržuje stálý tlak;
 - f) proces se realizuje ve 24hodinovém cyklu, který zahrnuje plnění, zpracování, zchlazení a odstranění popela. Na konci cyklu se zbytkový popel z primární komory odstraní pomocí vakuového extrakčního systému do uzavřených pytlů, které se poté před odvozem ke zneškodnění mimo zařízení zapečetí.
2. Při tomto procesu dochází spalováním za vysoké teploty a v přebytku kyslíku k oxidaci organické hmoty na CO₂, NO₂ a H₂O. U vedlejších produktů živočišného původu se používá dávkový proces s prodlouženou dobou zdržení přibližně 24 hodin. Zdrojem tepla je sekundární komora ohřívána zemním plynem, která se nachází pod primární komorou (do níž se vkládají tkáně určené ke zpracování). Plyny vzniklé procesem spalování vstupují do sekundární komory, kde jsou dále oxidovány. Minimální doba zdržení proudu plynu je dvě sekundy při doporučené teplotě 950 °C. Následně plyny procházejí regulátorem tahu, kde se smísí s venkovním vzduchem.
3. Zplyňování jiného materiálu, než jsou vedlejší produkty živočišného původu, není povoleno.